

"Namazda lâzım olan tâdil-i erkân, müdavemet, muhafaza gibi **ikame**"nin manalarını mûraat etmeye işarettir." cümlesini, özellikle "muhafaza" kısmını nasıl anlamalıyız?

Tadil-i erkan; namazın rükünlerinin hakkı ile ifa edilmesi anlamındadır. Alel acele ve rükünlere dikkat edilmeden kılınan namaz, Allah katında değeri düşük bir namazdır.

İkame tabirinde ve emrinde; namazın her şeyi ve her yönü ile mükemmel kılınması ikaz ediliyor. Ve aynı zamanda her yönü ile mükemmel kılınan namazın, devamlı ve o vaziyeti muhafaza etmek gerektiği de vurgulanıyor.

Müdavemet; burada namazın devamlı ve sürekli olmasını, **muhafaza** ise; rükünlerdeki kemalin korunmasını ifade ediyor. **ikame** tabirinin iki temel rüknü ve esası devamlılık ve kemali ile muhafaza etmektir.

Bir mükemmel hali kazanmak ne kadar önemli ise, o hali devamlı kılmak ve o halde muhafaza etmek daha önemli ve daha zor bir makamdır. **Namaz kılmak çok önemlidir, namazı tadil-i erkana riayet ederek kılmak daha önemlidir, bu halleri muhafaza etmek hepsinden önemlidir demektir.**

"C. Namazda lâzım olan tâdil-i erkân, müdavemet, muhafaza gibi '**ikame**'nin mânâlarını mûraat etmeye işarettir."

"Arkadaş! Namaz, kul ile Allah arasında yüksek bir nispet ve ulvî bir münasebet ve nezih bir hizmettir ki, her ruhu celb ve cezb etmek namazın şe'nindedir. Namazın erkânı, Fütuhât-ı Mekkiye'nin şerh ettiği gibi, öyle esrarı hâvidir ki, her vicdanın muhabbetini celb etmek, namazın şe'nindedir. Namaz, Hâlık-ı Zülcelâl tarafından her yirmi dört saat zarfında tayin edilen vakitlerde manevî huzuruna yapılan bir dâvettir. Bu dâvetin şe'nindedir ki, her kalb, kemâl-i şevk ve iştiyakla icabet etsin ve mi'raçvâri olan o yüksek münâcâta mazhar olsun."(1)

Namazı huşu ve huzur içinde, tadil-i erkana riayet ederek devamlı bir şekilde kılmak, durumları muhafaza kavramının aşama ve evreleri oluyor.

Namazı huşu ve huzura dikkat etmeden gafletle kılmak bir eksiklik ve bu

muhafaza kavramına uygun değildir.

Namazı tadil-i erkana riayet etmeden kılmak da hakeza bir noksanlıktır, bu da muhafaza kavramına uygun düşmüyor.

Namazı aynı kalibrede aynı kalitede devamlı ve sürekli olarak kılmak da muhafaza kavramının bir şartıdır.

Bir defa huşu ve huzur içinde tadil-i erkana riayet ederek kılip, diğer vakitleri savsaklamak muhafaza kavramına uymaz.

"Namazı ikame edin." ifadesi, bütün bu vasıfları içine alan geniş ve kapsamlı bir ifade oluyor. Hatta **muhafaza** kavramı da ikame kavramının bir alt birimi bir alt çatısı oluyor.

(1) bk. [İşârâtü'l-i'câz, Bakara Suresi 3. Ayet Tefsiri.](#)